

Omvärldsanalys för Skellefteå

- en fördjupning och uppdatering 2012

Förord

Vi vet att det är viktigt att spana på omvärlden. Vi vet att det är viktigt att ha koll. Vi vill också få en ökad kunskap om hur Skellefteå kommun förhåller sig till vår omvärld. Hur Skellefteå kommun förhåller sig till alla trender som påverkar oss. Vi vet att vi, genom att ha beredskap för olika trender, kan stärka vår position och bli en aktiv aktör i stället för en passiv åskådare. Inte bara använda analysen till att fokusera på hur vi ska möta utmaningarna, utan också se den som ett verktyg till att se och förstå vilka möjligheter vi har. Omvärldsanalysen är och kommer att vara ett av våra viktiga verktyg för framtiden.

Förändringar sker allt snabbare. Både i om- och närvärlden. Vi måste ha beredskap för framtiden. Därför är omvärldsanalysen nu en naturlig och prioriterad del av vår långsiktiga planering. Såväl kommunövergripande som i alla våra verksamheter. Vi har metoder och verktyg för att spana. Vi har metoder och verktyg för att definiera och analysera trender som har betydelse för oss. Vi har också involverat alla verksamheter i arbetet. Omvärldsanalysen är viktig. Kunskap är viktigt. Målsättningen är att omvärldsanalysen ska vara ett underlag för goda strategiska beslut, genom att också bidra till att öka kunskapen om våra styrkor och svagheter. För att kunna vara attraktiv är det viktigt att se omvärlden, förstå trender och utvecklingstendenser, men även våga dra slutsatser av det som kommer fram. Att selektera, tolka och förstå, bilda mening, men framför allt använda. Att skapa en god grund för medvetna handlingsalternativ. Allt det här kan tillsammans bidra till en framtidskarta som vi kan orientera oss efter.

Vi ska bli fler invånare. Därför står vi också inför behov att utveckla ett samhälle som genomsyras av nya idéer och nya lösningar. Vi ska fokusera på att möta utmaningarna, men framför allt prioritera och värdera att se olika idéer och lösningar som tillvaratar våra möjligheter. Ett första steg är att utifrån rådande nuläge identifiera och analysera de trender som påverkar oss i Skellefteå. Några av omvärldstrenderna är mer självklara

och tydliga än andra, till exempel globaliseringen, urbaniseringen, de snabba ekonomiska svängningarna, en ständigt pågående teknisk utveckling och olika miljökonsekvenser. Andra trender kan vara mindre självklara. Vi behöver ha en beredskap för allt detta samtidigt som vi behöver förstå vilka områden vi bör satsa på för att kunna bli en framsynt tillväxtkommun, attraktiv att bo och verka i. Den verklighet som vi måste hantera nu är bland annat den ekonomiska nedgången. Den verkligheten får dock aldrig ställas mot den långsiktiga fokuset på medborgarna och miljön där man som offentlig aktör har stor påverkan på sitt närområde. Det är medborgarna och medborgarnyttan som är grunden för vår verksamhet.

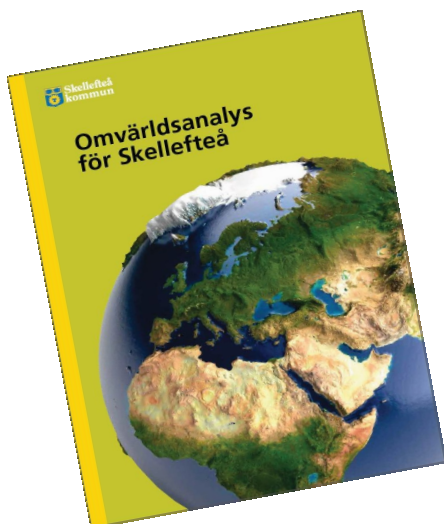
Det finns forskning som menar att det måste finnas ett problem, en policy, och ett politiskt intresse. Har man alla dessa tre faktorer närvarande samtidigt är det mer sannolikt att en förändring kommer till stånd. Vi hoppas att den här analysen kommer att kunna komplettera underlagen för aktivitet och förändring.

För att Skellefteå kommun ska gå mot visionen måste vi hantera flera utmaningar och strategiska frågeställningar så som utflyttning i yngre åldrar, kommande konjunkturnedgång och kompetensförsörjning. I omvärldsanalysen för år 2013 har vi valt att fördjupa oss inom ett par andra områden - ökad urbanisering, infrastruktursatsningar och ökat livsstilsbaserat boende. Vi vet att dessa trender påverkar Skellefteå på olika sätt. Genom att öka vår kunskap ökar vi också våra förutsättningar att utvecklas.

Trevlig läsning!

Kristina Sundin Jonsson
Kommunchef

Inledning

Skellefteå kommun har sedan hösten 2011 arbetat strukturerat med omvärldsanalys som en del i styrkort och budgetprocessen.

I omvärldsanalysen för Skellefteå kommun 2011 gjordes ett övergripande arbete med att få en överblick och analys på de omvärldstrender som har stor påverkan på Skellefteå kommun. Trenderna som presenterades är generella och visas som pågående skeenden i samhället och inte som vetenskapliga sanningar. En viktig fråga är hur Skellefteå kommun kan möta förändringar i omvärlden för att uppnå visionen att vara en attraktiv kommun att bo och verka i samt att nå det övergripande målet med en långsiktigt hållbar utveckling.

I 2012 års arbete konstateras att de långsiktiga trenderna som utkristalliserats i föregående års analys kvarstår och att de påverkar förutsättningarna för Skellefteå

kommun att vara attraktiv. Utifrån denna bakgrund är årets analys mer inriktad på vad som kan påverka kommunen under de närmaste åren för de trender som förändrats mest under 2012, därefter belyser rapporten trenderna ökad urbanisering, krav på infrastruktursatsningar och ökat livsstilsbaserat boende särskilt.

Förändringar sedan 2011

Globaliseringen, Individualiseringen, den tekniska utvecklingen samt klimatförändringar är de stora megatrenderna som varje kommun, region och land ska förhålla sig till oavsett geografiskt läge och oavsett om läget är i städer eller på landsbygd och glesbygd. Dessa trender kommer också att upplevas på olika sätt och kommer att betraktas både som utmaningar och möjligheter beroende på rådande förutsättningar.

Det övergripande målet i styrkortet för perspektivet tillväxt och utveckling är en långsiktigt hållbar utveckling. Hållbar utveckling handlar om att långsiktigt bevara vattnets, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska negativ påverkan på naturen och

MEGATRENDER

Drivkrafter

Globaliseringen
Individualiseringen
Teknikutvecklingen
Klimatfrågan

SÄKERT

Övergripande betydelse

VIKTIGA TRENDER

Måste mötas

Rekordgenerationen går i pension
Ökad konkurrens om människor, företag och kompetens
Alltmer tjänster och högre förädlingsgrad i näringslivet
Ökade krav på valmöjligheter och tillgänglighet
Regionförstoringen
Urbanisering – globalt, nationellt, regionalt och lokalt
Kraven på infrastruktursatsningar ökar
Arbete, fritid och mötesplatser får nya arenor
Ökad mångfald
Ökade behov av upplevelser

SÄKERT

Mycket stor betydelse

TRENDER

PÅ SIKT

Bör mötas

Maktförskjutning från väst till öst
Ökad ekonomisk osäkerhet
Kvinnor får allt mer inflytande
Miljö- och energifrågor tar allt mer plats i människors vardag
Mer livsstilsbaserat boende

OSÄKERT

Stor betydelse på sikt

människors hälsa. Det kan till exempel betyda att ekonomisk tillväxt inte får ske till priset av ett segregerat och ojämlikt samhälle och en förstörd miljö. Samhället bör i stället anpassas efter vad miljön och människors hälsa tål och där vi långsiktigt investerar i dessa resurser.

Hållbar utveckling är också fokus i den Europeiska Unionens Vision 2020. Denna är i sin tur grunden för sammanhållningspolitiken och EU-fonderna under kommande budgetperiod 2014-2020. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Västerbotten har påbörjats och kommer att färdigställas under 2013 precis som programskrivningarna för strukturfonder och andra fonder inom EU.

Ekonomisk hållbar utveckling

Ekonomisk hållbarhet, handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt. Ekonomin i världen har länge varit instabil, och i dagsläget börjar även starka ekonomiska länder som Kina och Japan att vackla. I Europa har vi många länder med stora statskulder och Europa är fortfarande Sveriges största exportmarknad. Som en följd ser vi varsel inom flera branscher i Sverige. Många av våra större företag i Skellefteå har även utländskt ägande och agerar på en global marknad vilket gör dem konjunkturkänsliga. Skellefteå förlorade 1250 arbetstillfällen vid den förra ekonomiska nedgången 2009, främst inom privat sektor. Det finns risk för en liknande utveckling denna gång. Lokalt har det kommit varsel inom bl.a. trä-, skog-, industri- och IT-branscherna. Minskad sysselsättning påverkar skatteinkomsterna både i form av vikande inkomster men även när människor tvingas flytta p.g.a. arbetslöshet.

Skellefteå, tillsammans med övriga Europa och västvärlden, står samtidigt inför en rekordgeneration av pensionsavgångar och ett stort generationsskifte hos många företagare. Bara i Skellefteå handlar det om att 3500 anställda kan beröras av detta de kommande åren. Demografiskt är det färre som ska försörja fler och trenden att gå in i arbetslivet allt senare finns kvar. Arbetskraftsbristen förvärras ytterligare om hälsoläget försämras hos de som är i arbetsför ålder(1). Sverige kommer att behöva attrahera människor från andra länder för att utöka arbetskraften. Företag rekryterar internationellt redan idag när de inte kan hitta kompetens i regionen. Ekonomisk upp- och nedgång kan också ha direkta konsekvenser på livsstil och vad som innebär status och social acceptans.

Social hållbar utveckling

Social hållbarhet handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. En trend som påverkar social hållbarhet är bland annat ökad mångfald. I och med oroligheterna i Nordafrika så ser Sverige och övriga Europa en ökad invandring från dessa länder.

Skolverket rapporterade nyligen att resultaten i grund-

skolan sjunker för sjätte året i rad. Även internationella kunskapsmätningar som Pisa – Programme for International Student Assessment – visar att svenska elevers kunskaper tydligt har försvagats jämfört med andra länder. Sverige har även tappat sin topposition beträffande likvärdigheten i grundskolan. Skillnaderna har ökat mellan såväl hög- och lågpresterande elever som mellan hög- och lågpresterande skolor. Segregering, decentralisering, differentiering och individualisering är fyra faktorer som tillsammans förklarar varför svenska elever presterar sämre i skolan idag jämfört med tidigt 1990-tal, enligt Skolverkets rapport. I Sverige spelar elevernas sociala bakgrund numera lika stor roll för resultatet som för eleverna i Tyskland och USA.

Enligt Världsbankens sätt att räkna så är det sociala kapitalet i Västerbotten högre värderat än både råvaror och fastigheter sammantaget i Västerbotten(2). En negativ trend inom detta område är att psykisk ohälsa bland unga har tredubblats senaste 20 åren. Psykisk ohälsa är främsta orsaken bakom långtidssjukskrivningar och näst vanligaste orsaken till kortare sjukskrivningar i Sverige.

Samtidigt som västvärlden står inför ett stort generationsskifte har vi både i Europa, Sverige och Skellefteå en stor ungdomsarbetslöshet och svårt att matcha efterfrågan av kompetens på arbetsmarknaden. Tröskeln för att vara anställningsbar har höjts, och fler hamnar utanför. Gruppen som inte är anställningsbar och gruppen äldre ökar samtidigt. Skellefteå kommun har bland annat uppmärksammat problemen genom en satsning på en social investeringsfond på 30 miljoner som föreslås införas för förebyggande sociala initiativ.

Ekologisk hållbar utveckling

Ekologisk hållbarhet inrymmer trender som klimatförändringar, användning av jordens ej förnyelsebara resurser såsom olja, malm, gas och kol, samt även konsumenttrender inom ekologi och hälsa. En kraftig uppgång av råvarupriser senaste åren har gjort det lönsamt att bland annat öppna nya gruvor, skörda mer skog m.m. Torka, översvämningar, skogsbränder, skyfall och värmeböljor - extrema väderförhållanden blir allt vanligare över hela jordklotet och sakta men säkert börjar folk få upp ögonen för vad det verkligen innebär. I Skellefteå är översvämningar vanligare idag än för 20 år sedan.

Mycket talar för en topp på användandet av resurser som olja, metaller, mineraler, vatten inom tidsspannet fram till år 2050. Det bäddar för en hårdnande konkurrens om utvinningsmöjligheter och krav på en högre grad av återvinning. Även markanvändning kommer att påverkas då konkurrensen mellan odlingsbara ytor, biomassa och levnadsyta ökar. Priser kommer att drivas upp och påverka det samhälle vi har vant oss att leva i.

Den ökade konkurrensen om jordens tillgångar på olika naturresurser kan redan idag beskådas när Kina köper upp gruvor och odlingsbara ytor i Afrika. På vissa håll på jorden kan konkurrensen om naturtillgångar leda till väpnade konflikter. Brist på rent vatten är redan idag en källa till konflikter i många regioner. För att utveckla det

hållbara samhället krävs ett organisatoriskt systemtänk, i motsats till dagens "stuprörstänk". Det krävs att samhällets många olika aktörer samverkar för att gemensamt utveckla samhällsplaneringen. Ett sätt att göra detta är genom begreppet "Symbio city" som är ett sätt att marknadsföra svensk miljöteknik och hållbart byggande runt om i världen.

Kunskapen om vad människor behöver för att må bra i samhället har ökat, vilket leder till att infrastruktur och bebyggelse får nya dimensioner. Ett exempel är planavdelningen i Skellefteå jobbar med en policy för hållbart byggande.

Ekonomisk hållbar utveckling

Världen

- Stor skuldbörda i västvärlden, eurosamarbetet knakar i fogarna
- USA väntas få lägre tillväxt 2013
- Japans ekonomi börjar vika tillsammans med avmattning i Kina och Indien
- Ryssland har fortsatt bra tillväxt under 2012
- Fortsatt oroligt i Nordafrika, dämpar tillväxten

Sverige

- Sverige har klarat sig bra sedan förra krisen 2008 och varit ett intressant land för utländska investerare
- Varslen har tyvärr börjat ta fart i flera branscher, vilket är ett tecken på konjunkturedgång

Skellefteå

- Stor andel exportberoende företag
- Varsel har börjat inom flera branscher
- Den lokala tjänstesektorn är inte lika beroende av global ekonomisk nedgång

Social hållbar utveckling

Världen

- Andelen människor som har tillgång till rent dricksvatten har ökat
- Andelen barn i skolan har ökat
- Extrema fattigdomen har minskat
- Antalet människor som lever i slumområden har ökat

Sverige

- Tappar i skolresultat till övriga världen
- Otrygghet och psykisk ohälsa ökar
- Klyftorna ökar i samhället

Skellefteå

- Ökat sin eftergymnasiala utbildningsnivå med 62% senaste 10 åren
- Ohälsan högre bland icke sysselsatta i Västerbotten (1)

Ekologisk hållbar utveckling

Världen

- Medialt och politiskt har intresset för miljö och klimat fått stå tillbaka när ekonomin sviktar.
- Konsumenttrender som "urban farming" och ekoturism ökar stadigt
- I Europa 2020 finns en tydlig koppling till miljömål både inom energi och klimat
- Priset på energi styr mycket av utvecklingen och intresset för hållbar energi

Sverige

- Tar fram egna mål kopplat till EU 2020
- Bönder tar fram egen biogas på Gotland
- Ökad användning av förnyelsebarenergi

Skellefteå

- Fler översvämningar
- Är medlem i Sveriges klimatkommuner

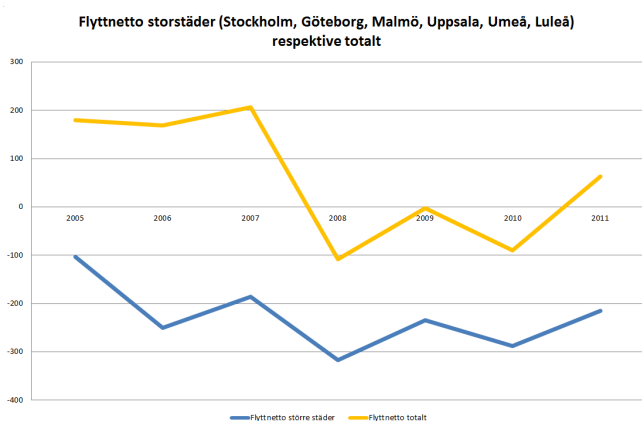
Urbaniseringen ökar

Urbaniseringen pågår i hela världen. Den ökande urbaniseringen innebär att människor flyttar från små orter till större orter, från stora orter till städer, från städer till större städer. För närvarande bor ca 50 procent av jordens befolkning i städer, och detta förväntas öka till 75 procent år 2050. Enligt Eurostat är Sverige det land som för närvarande urbaniseras snabbast. Med nuvarande utvecklingstakt kommer över 50 procent av den svenska befolkningen att leva i ett storstadsområde år 2030. Hälften av Sveriges yrkesarbetande befolkning kommer då att vara akademiker i något av storstadsområdena. Något som får konsekvenser för näringslivet. För företagens livskraft krävs ett arbetskraftsutbud med rätt kompetens.

Akademiker har en stark ställning på arbetsmarknaden i takt med att tjänster med högt förädlingsvärde, mer kvalificerade tjänster, växer. Hur kommer Skellefteå att stå sig i den utvecklingen?

Skellefteå stad växer men kommunen som helhet tappar invånare när framförallt unga människor väljer att flytta till större städer som Stockholm och Umeå.

Digrammet visar att det är främst till stora städer tidigare Skellefteåbor flyttar.

Det är tydligt att vid lågkonjunktur så blir flyttströmmarna från Skellefteå än större. I spåren av lågkonjunkturen i början av 90-talet minskade Skellefteås befolkning med nästan 3000 invånare på bara fem år. Även i samband med lågkonjunkturen 2008 tappade vi invånare men inte i lika stor omfattning. I dagsläget står vi inför en ny ekonomisk nedgång, vilket kan göra att fler lämnar Skellefteå.

I urbaniseringens spår blir befolkningen mer koncentrerad till Skellefteå stad, och även vissa serviceorter i

Konsekvenser för Skellefteå

Boende och befolkning

- Unga flyttar från Skellefteå till större städer
- Ökad efterfrågan på bostäder i centrumområden
- Efterfrågan ökar på olika boendeformer i centrum

Vård och omsorg

- Ökat behov av lokaler centralt
- Förändrat resande för hemtjänsten
- Minskade kostnader genom samlade vårdinsatser centralt
- Dyrt med vård och omsorg i ytterområden, svårt att upprätthålla kvaliteten
- Utmaning för kvaliteten i barnomsorgen.

Kultur och fritid

- Bristande underlag till barn- och ungdomsverksamhet utanför centralorter
- Minskat användande av fritidsanläggningar i ytterområden,
- Ökat behov av kultur- och fritidsmöjligheter centralt

Näringsliv och arbetsmarknad

- Svårt att hitta kvalificerad kompetens när människor söker sig till större städer
- Ökat underlag för handel i centralorten
- Minskat underlag för handel i ytterområden
- Hitta sysselsättning för medflyttande för att locka akademiker

Utbildning och kompetensförsörjning

- Mindre barnkullar då återflyttningen inte är lika stor som utflyttning av unga vuxna
- Få barn i ytterområden fördyrar skolans verksamhet
- Stadsskolorna/förskolorna blir för trånga

Infrastruktur och resande

- Hög belastning centralt (vatten, vägar, bussar, belysning, IT etc.)
- Ökade behov av samverkan i samhällsplanering för skola, vård och omsorg
- Ökade krav på stadskärnans attraktivitet
- Ökad efterfrågan på kollektivtrafik

Miljö och Energi

- Ökat tryck på närmiljön i tätorterna
- Förändrade transportmönster och rese-mönster

kommunen. Förtätningen ger större möjligheter för människor att mötas och skapa idéer. Med idéer föds innovation och tillväxt. Men förtätningen av befolkningen innebär också ökande krav på en attraktiv livsmiljö i staden - en ny "grön våg" kan skönjas i den urbana miljön. Livsmiljön påverkas av befolkningens täthet respektive gleshet. En ökande befolkning i staden medför att fler människor kommer att använda stadens infrastruktur och att kraven på infrastrukturen både ökar och förändras. Bra planering ökar i betydelse. Serviceutbudet och verksamheter kan koncentreras och effektiviseras. Efterfrågan på centrala bostäder ökar. På samma sätt blir servicen dyr, underlaget för lokal verksamhet minskar och bostadspriserna sjunker i de glest befolkade områdena. Infrastrukturen blir överdimensionerad i glesbygden.

I Skellefteå görs idag många saker för att möta denna trend. Planering för centrala bostäder pågår exempelvis på Eriksberg och diskussioner om omfördelning av resurser där behoven finns av t.ex. inom vård, omsorg och skola.

Kraven på Infrastruktursatsningar ökar

Vi förflyttar oss allt mer, både för arbetet och på fritiden, och på olika sätt. Flygresandet ökar. Cyklingstrenden är stark. Den tätare staden kräver korta avstånd, vilket redan nu syns i mer kollektivtrafik, satsningar på gång och cykel etc. Att Stockholm har en översiktsplan som heter Promenadstaden, och en ny trafikstrategi som lyfter fram yteffektivitet, med satsningar på kollektivtrafik och gång och cykel som viktiga för att vara attraktiv är tecken på en begynnande megatrend världen över. Liknande utveckling ser vi i andra världsstäder som Zürich, Melbourne, München och New York.

Ökade krav på infrastruktursatsning är nära relaterat till urbaniseringstrenden. Det är också en följd av vår ökade kunskap om hälsa, välbefinnande, klimat osv. Den ökade urbaniseringen driver på kraven på infrastruktur särskilt i samhällen som växer där hållbarhet, framkomlighet och kapacitet blir utmaningar. I större

Konsekvenser för Skellefteå

Boende och befolkning

- Högre krav på attraktivitet, tillgänglighet och trygghet i samhällsplanering
- Ökade behov att bygga in det "blå" och "gröna" i stadsmiljön
- Utmaning att planera efter kapacitet

Näringsliv och arbetsmarknad

- Bra infrastruktur och funktionella trafiklösningar efterfrågas av näringslivet och påverkar företagsetableringar
- Pendlingsmöjligheterna ökar – arbetsmarknadsregionerna blir större
- Framtidstron ökar då satsningar genomförs

Vård och omsorg

- IT-infrastrukturen möjliggör nya sätt att (om)vårda

Kultur och fritid

- Nya resvanor till och från kultur- och fritidsaktiviteter
- Anpassa anläggningar efter infrastrukturen (busshållplatser, cykelparkering)

Utbildning och kompetensförsörjning

- Trafiksäkerhetsfrågor vid skolor
- IT-infrastruktur ger möjlighet till distansutbildning

Infrastruktur och resande

- Ökat intresse för kollektivtrafik
- Ökade investerings- och driftskostnader för om- och nybyggnad
- Dyra investeringar skapar mer behov av samverkan och partnerskap
- Parkeringsstrategier utmanas av delvis motstridiga intressen; attraktiv stadskärna, miljökrav, trafiksäkerhet, utrymme etc.

Miljö och Energi

- Staden påskyndar utvecklingen i miljöfrågorna
- Ökade kostnader för kollektivtrafik som drivs med traditionella bränslen
- Nya tekniker inom husbyggnad leder till tätare hus som levererar energi

städer ser vi ett skifte i planeringen som innebär att målet blir att komma fram, inte ta sig fram. Detta föder nya idéer, t ex om cykeln som en del av kollektivtrafiken och hur gatan kan användas som plats och inte bara för flöden. Parkeringspolitiken utmanas, ett mönster som funnits internationellt ett antal år och som nu nått Sverige. Städerna och dess infrastruktur blir också i högre grad arenan för förändringar i klimatfrågan. När beslutsfattarna på nationell nivå inte lyckas agera tar städerna initiativet. Denna kraft kommer med stor sannolikhet att skapa tryck på länder och på det internationella samfundet att agera kraftigare. Detta kommer troligen att ske före 2025.

De nationella satsningar som nu genomförs har det gemensamt att flera kommuner ställer sig bakom investeringarna och är medfinansierare. Speciellt Stockholm, Skåne och Västra Götaland leder denna utveckling. Dessa regioner har också det gemensamt att de kunnat presentera bra analyser av behoven och en regional samverkan. För Skellefteå är Norrbotniabanan en viktig regional satsning som finns prioriterad i EU:s infrastrukturpolitik.

Problematiken kring framkomlighet är ännu inte lika stor i Skellefteå som i storstäderna men trenden har ändå stor effekt på många av Skellefteå kommuns närvarldsområden. Här intill presenteras ett antal konsekvenser för Skellefteå av trenden, förutsatt att de ökade kraven leder till att infrastruktuursatsningar genomförs. Konsekvenserna ska ses över en 5 års-period förutsatt att trenden fortsätter i samma riktning, vilket allt tyder på.

Idag görs många saker för att möta denna trend. Planering för en attraktiv en stadskärna med nytt kulturhus, resecentrum etc. pågår. En ny vattentäkt ska stå färdig 2016 för att klara belastningen och öka vattenkvaliteten. I Skellefteå byggs gång- och cykelvägar för fullt.

Mer livsstilsbaserat boende

Boendet och livsmiljön får en allt större betydelse i människors liv. Från att tidigare ha sökt sig till platser där det finns arbete är det idag viktigare för många att hitta en bra livsmiljö. Detta har i sin tur lett till att platser med bra livsmiljöer också drar till sig företag och arbetstillfällen då det är där den attraktiva kompetensen finns. Goda och varierade boendemiljöer har blivit en mycket viktig konkurrensfördel för kommunerna.

Vad olika människor finner attraktivt som livsmiljö är högst individuellt och beror mycket på i vilket skede av livet man är. Valmöjligheten och en bredd av olika boendetyper kan vara en av många framgångsfaktorer för att vara attraktiv. Oftast vill vi ha lite av allt. Vi vill ha landets lugn men stadens utbud.

Att uttrycka sin identitet med boendet blir allt vanligare. Livsstilsboende eller konceptboende är en växande företeelse i Sverige. Det rör sig om boendeformer baserat på de boendes intressegemenskap och livsstilsbetonade önskemål.

Människor dras till andra med samma intressen – lika söker lika. För en del betyder det storstaden, för andra den raka motsatsen. Bostaden är den viktigaste sociala miljön för de flesta familjer. Genom att bosätta sig i en viss stadsdel eller på en viss plats vill man visa vem man är. Detta avspeglar sig också inne i bostaden, som inreds på ett sätt som bekräftar livsstil och grupptillhörighet. Fastighetspriser är väsentligt högre i charmiga boendemiljöer som ligger nära vatten och storstad.

Att bo nära vattnet lyfts ofta fram som ett exempel på ett attraktivt läge för en bostad. Men ofta är det inte så enkelt. Önskemålet kommer från en liten grupp som verkligen vill ha sjöutsikt.

Istället visar aktuell forskning (Boverket.se) att de flesta föredrar det som passar bäst in i deras livssituation. Ofta handlar det om trygghet, vård och omsorg, närhet till skolor och förskolor och om service och kommunikationer. För exempelvis en barnfamilj är det viktigt att ha nära till skolan och förskolan. Pensionärerna vill ha en centralt belägen lägenhet med hiss och närhet till service, så att de i större utsträckning kan klara sig på egen hand.

Trendens utveckling är säker och tydlig, men omfattar endast en del av befolkningen. Eftersom det livsstilsbaserade boendet drivs av individualiseringen som i sin tur beror på grad av välstånd ökar osäkerheten idag. Med den avmattning av ekonomin som idag pågår är det osäkert i vilken takt denna trend utbreder sig.

Många av de senaste årens stora projekt inom bostadsbyggnad visar en medvetenhet om att människor uppskattar att bo på olika sätt. De nya älvs- och naturnära bostäderna (t.ex. Älvsbacka strand, Sunnanå strand eller kommande Eriksberg) riktar sig mot en viss målgrupp, som antas uppskatta vissa egenskaper i sin närmiljö.

Detsamma kan sägas om utvecklingen i Boviken, där en anströmning av människor som uppskattar den havs- och naturnära miljön men ändå vill bo nära staden, har resulterat i en ökning av den bofasta befolkningen med 30 % sedan år 2000.

Konsekvenser för Skellefteå

Boende och befolkning

- Ökad efterfrågan på ett varierat utbud av bostäder
- Ökad komplexitet vid utformning av boendemiljöer
- Risk för segregation
- Nya boendeformer för äldre
- Boendet är en del av människors identitet

Näringsliv och arbetsmarknad

- Utvecklad tjänstesektor

Kultur och fritid

- Önskemål om tillgång kultur och fritid nära bostaden
- Brett och diversifierat fritids- och kulturutbud

Vård och omsorg

- Efterfrågan på vård och omsorgstjänster i anslutning till det egna boendet
- Ny teknik möjliggör individuella val och skapar nya förväntningar
- Högre krav på att varje individ ska kunna välja vad som ska ingå och inte ingå i olika boenden inom vård och omsorg.

Utbildning och kompetensförsörjning

- Efterfrågan av skola som passar ens livsstil

Infrastruktur och resande

- Behov av målgruppsanpassad planering

Miljö och energi

- Ökad medvetenhet i miljö och energifrågor i boendet